1) The following nouns and adjectives are all derived from verbal roots or nominal stems that you have already encountered. Identify the basis of each and make an educated guess what the given word could mean. (This will not always be entirely clear, yet if one encounters such words in a text, the context will provide further clues.) Note how different noun formations from the same root may have greatly overlapping meanings.

१) पापत्व- (n.) греховность
२) भव-, भाव- (m.) бытие
३) पतन- (n.) полёт, падение
४) पात- (m.) падающий
५) नन्दन- (Adj) - счастье
६) द्रव- (Adj) - бег
७) कन्यात्व- (n.) -девичество
८) भर-, भार- (m.) - ноша
९) नेत्र- (n.) - глаз
१०) वाद- (m.) - речь, разговор
११) चिन्तन- (n.) - беспокойство
१२) सुखत्व- (n.) - счастье
१३) पातन- (n.) - полёт, падение
१४) नयन- (n.) - поведение
१५) चर- (Adj) - двигающийся
१६) प्रियत्व- (n.) - любезность
१७) जय- (m.) - победа
१८) वदन- (n.) - разговор
१९) वर्धन- (Adj) – рост, развитие
२०) पालन- (n.) - защита, забота
२१) आनयन- (n.) - привидение
२२) पुरुषत्व- (n.) - мужественность
२३) गमन- (Adj) - движение
२४) दर्शन- (n.) - вид

2) Make an educated guess about the meaning of the following vṛddhi derivatives (which is not always wholly predictable). If you want to, cover the column containing the derivatives, look at the basic form on the left and guess what the vṛddhied forms might look like.

a) सुहृद् ‘friend’; सौहार्द- (n.) = дружба
b) गुरु- ‘heavy’; गौरव- (n.) = тяжесть
c) लोल- ‘greedy, covetous, restless’; लौल्य- (n.) = жадность
d) लोक- ‘world’; लौक्य- (Adj) = мирской
e) उदार-‘high, noble’; औदार्य- (n.) = знатность
f) एक- ‘one’; ऐक्य- (Adj) = единый, единственный
g) दरिद्र- ‘poor’; दारिद्र्य- (dāridrya-) (n.) = бедность
h) दूत- ‘messenger’; दौत्य- (n.) = весть
i) पुरुश- ‘man’; पौरुश- (n.) = мужественность
j) युवन्- ‘young’; यौवन- (n.) = юность
k) सुभग- ‘lucky, blessed’; सौभाग्य- (n.) = удача
l) कवि- ‘poet’; काव्य- (n.) = стихотворение, поэзия
m) क्षुर- ‘sharp knife, razor’; क्षौर- (n.) = резкость

n) केवल- ‘alone, sole’; कैवल्य- (n.) = одиночество

3) Translate into English.

१) जीवितम् सुखम् भवेत् जरा च न दुःखा ।

Пусть будет жизнь счастьем, а старость не будет мукой.

२) देवानाम् दर्शनम् जनान् अनन्दयत् ।

Богов вид людей восхитил.

३) शोभनायाः कन्यायाः मुखम् दृष्ट्वा कुमारः सुखेन अस्मयत् ।

Красивое(√शुभ्) девушки лицо увидев, уноша счастливо улыбнулся.

४) विप्रियाः नगरे वसन्ति इति चिन्तयित्वा कुमारौ वने वस्तुम् ऐच्छताम् ।

Неприятные(люди) в городе живут, так подумав, два юноши в лесу дом захотели.

५) नरस्य कामः नारीम अनन्दयत् ।

Мужчины желание женщину радует.

६) मित्र बालान् क्रोधात् शोकत् च पालयेः ।

О друг, детей от гнева и горя да защити.

७) मित्र बालान् क्रोध-शोकाभ्याम् पालयेः ।

О друг, детей от гнева и горя да защити.

८) जनान् वचनैः बोधयित्वा बुद्धः वने गत्वा सुखाः भवेयुः इति अचिन्तयत ।

Людей словами просветив, Будда в лес уйдя – счастливы будте – так думал.

९) बालायाः दानानि शोभनान् इति उक्त्वा नरः अस्मयत् ।

Девочки дары прекрасны – так сказав, человек улыбнулся.

१०) मित्र चिन्ताः कोपः शोकः च हृदये न भवेयुः इति उक्तवा नरः मित्रस्य मुखम् दृष्ट्वा अस्मयत् ।

Друг, заботы, гнев и печаль в сердце(твоём) да не будут – так сказав, человек, друга лицо увидев, улыбнулся.

READINGS

सीते रामस्य दूतः अहं वानरः मारुत-आत्मजः ।

О Сита, Рамы посланец я, обезьяна, сын Ветра

त्वद् दर्शनम् अभिप्रेप्सुः इह प्राप्तः विहायसा ॥

твой облик желая увидеть, сюда с воздухом прибыл

सः तव अदर्शनाद् अर्ये राघवः परितप्यते ।

Тот, тебя не увидев, благородный Рама сгорает

महता ज्वलता नित्यम् अनलेन इव अनलपर्वतः ॥ ४२ ॥

Великим пылающим огнём, подобно вулкану.

त्वत्कृते तम् अनिद्रा च शोकः चिन्ता च राघवम् ।

Из-за тебя его бессоница печаль и волнение, потомка Рагху

तापयन्ति महात्मानम् अनल-अगारम् इव अनलाः ॥ ४३ ॥

Заставляют гореть великих духом огненым храмам подобно огни

शाठ्येन मित्रम् कपटेन धर्मम् पर उपतापेन समृद्धिभावम् ।

Обманом друга, мошеничеством справедливости, другого подавлением благополучия

सुखेन विद्याम् परुषेण नारीम् वाञ्छन्ति ये नूनम् अपण्डितास् ते ॥

легкостью знания, грубостью женщины ищут которые, воистину глупцы те.

विद्या नाम नरस्य रूपम् अधिकम् प्रच्छन्न-गुप्तम् धनम्

Знание действительно человека формы скрытое и спрятанное сокровище

विद्या भोगकराः यशः-सुख-कराः विद्या गुरूणाम् गुरुः ।

Знание наслаждение творит, славу и счастье, знание – учителей учитель

विद्या बन्धुजनः विदेशगमने विद्या परा देवता

Знание – родный человек в путешествиях по чужим землям, знание – верховное божество

विद्या राजसु पूज्यते नहि धनम् विद्याविहीनः पशुः ॥

Знание среди царей почитается, а не богатство – животное без знаний.